

MINISTERIE VAN OORLOG

's-GRAVENHAGE, 13 Maart 1948

Directie Adm. Diensten.
Afd. B 6, Bur. 1, Nr. 340.

ONDERWERP:

Gravendienst,
oorlogsgraven,
grafbezoek.

De dezerzijdse circulaire van 5 Juni 1946, Afd.B.IX, Bur. 1, Nr. 216, wordt te rekenen van 1 Januari 1948 ingetrokken en vervangen door het navolgende.

Ingevolge een beslissing van de Raad voor Binnenlands Bestuur dd. 17 October 1945, werden zowel de aanleggelegenheden betreffende inrichting en onderhoud van graven van militairen alsmede van die van burgers, die na 9 Mei 1940 door de bezetter zijn gefusilleerd, of in gijzelaarskampen, concentratiekampen of onder Duits beheer gestaan hebbende gevangenen zijn overleden, voorts het opgraven, identificeren, vervoeren en herbegraven van de lijken van vorenbedoelde personen bij het Ministerie van Oorlog geconcentreerd.

De desbetreffende aangelegenheden worden behandeld bij de Afdeling B 6, Gravendienst, zijnde een voortzetting en uitbreiding van het vroegere Bureau Gravendienst van het Commissariaat voor de belangen van de Nederlandse Weermacht.

De door de Chef Staf Militair Gezag opgerichte Dienst van Identificatie- en Berging ressorteert van 4 Maart 1946 af onder het Ministerie van Oorlog en blijft belast met de taak van identificatie en berging van lijken, als omschreven in de Beschikking van genoemde Chef van 21 Augustus 1945, Nr. 1209, welke tot nader aankondiging van kracht blijft, evenals diens brief van 17 April 1945, Sectie I, Nr. 1362/17/4 en de daarin vermelde verordening en de door die autoriteit aan de Engelse en Amerikaanse autoriteiten verstrekte volmachten van dezelfde datum en nummer.

In verband met het vorenstaande wordt het volgende bepaald:

A. GRAFONDERHOUD.

- 1e. Door het Rijk worden gedragen de kosten van huur, c.q. aankoop, inrichting en onderhoud van militaire rijksgraven en van civiele rijksgraven.
- 2e. Onder militaire rijksgraven worden verstaan de in Nederland gelegen graven;
 - a. van Nederlandse militairen, die na 9 Mei 1940 zijn gesneuveld of overleden aan bekomen verwondingen en in de gemeente, alwaar gesneuveld of overleden, zijn begraven en voor zover geen particulier, door de familie gehuurd of aangekocht of door plaatselijke instanties aangeboden en onderhouden, graf zijnde;

AAN:

de Burgemeesters.

-b-

- b. van militairen van andere nationaliteit, gesneuveld of overleden tijdens de oorlog 1914-1918 en de oorlog 1940-1945, tot het tijdstip, waarop de laatste geallieerde troepen of de laatste krijgsgevangenen het grondgebied van het Rijk in Europa zullen hebben verlaten, voor zover niet liggende op uitsluitend militaire kerkhoven;
 - c. van Nederlandse militairen, op grond van de bepalingen, vervat in de M.B. van 11 Februari 1907, VIe Afd. Nr. 22, Zesde B.U., blz. 259 begraven op Rijkskosten voor zover geen particulier door de familie gehuurd of aangekocht en onderhoud graf zijnde.
- 3e. Onder civiele rijksgraven worden verstaan de in Nederland gelegen graven van burgerpersonen van Nederlandse en van vreemde nationaliteit, die na 9 Mei 1940, door de bezetter zijn gefusilleerd of in gijzelaarskampen, concentratiekampen, of onder Duits beheer gestaan hebbende gevangenen, e.d. zijn overleden en wier stoffelijk overschot is begraven in andere dan particuliere door de familie gehuurde of aangekochte, e.q. door plaatselijke instanties aangeboden en onderhouden graven.
- 4e. Het Rijk treedt ten aanzien van militaire- en civiele rijksgraven als eigenaar, e.q. huurder op de in de zin van art. 12 der Begrafeniswet.
- 5e. Het onderhoud van militaire en civiele rijksgraven geschiedt door de zorg van de gemeentebesturen, met uitzondering van specifieke militaire begraafplaatsen, als het Militair Kerkhof Grabbenberg te RHENEN, de beide massagraven op de Algemene Begraafplaats aan de Kerkhoflaan te 's-GRAVENHAGE, de geallieerde Militaire Kerkhoven e.d. voorts met inachtneming van eventuele mijnerzijds te geven aanwijzingen. Dit geldt ook ten aanzien van graven op Bijzondere Begraafplaatsen. De Burgemeester kan, rekening houdende met plaatselijke omstandigheden in overleg met de Beheerders, doch onder zijn toezicht uitvoering der verzorging aan hen overlaten.
- 6e. Aan familieleden van personen, wier stoffelijk overschot rust in een enkel militair of civiel rijksgraf kan worden vergund zelf het onderhoud te verzorgen en te bekostigen, onder gehoudenheid zich te gedragen naar de van Rijkswege daartoe te stellen regelen.
- 7e. Het onderhoud der graven omvat:
- a. het schoonhouden, verwijderen van onkruid, enz.,
 - b. het onderhouden van een eenvoudige, doch waardige plantenversiering, waaronder planten, welke tegen vorst bestand zijn.
 - c. het onderhouden van grafkruisen (vernissen) of grafstenen (opschuren, letters zwartmaken).
Op de van rijkswege aangebrachte kruisen, of op de rijksgraven moge geen portretten, stenen duiven, marmeren of glazen plaatjes met opschriften, bloemvazen, e.d. worden aangebracht of bevestigd.
- 8e. De werkelijk bestede bedragen voor het onderhoud, bedoeld onder 7e, kunnen aan het Rijk in rekening worden gebracht, echter met dien verstande, dat niet meer dan f. 5,-- per enkel graf, per jaar wordt beschikbaar gesteld, ook ten behoeve van graven, gelegen op bijzondere begraafplaatsen. Massagraven worden berekend naar het aantal enkele graven, dat op de oppervlakte gronds, welke het graf beslaat, zou kunnen worden aangelegd.

- 9e. De gemeentebesturen dienen in de maand Januari van elk jaar bij het Ministerie van Oorlog een declaratie in enkelvoud in nopens het onderhoud in het voorafgaande dienstjaar, volgens hierbijgaand model.
De aantallen militaire rijksgraven moeten daarin naar nationaliteit onderscheiden, worden opgegeven, alsmede het aantal civiele rijksgraven, welke op de algemene en bijzondere begraafplaatsen in de gemeente aanwezig zijn.
Nederlanders van afkomst, die bij de S.S., de Landwacht, en andere Duitse militaire organisaties dienden, worden als Duitsers geteld.
- 10e. Het toezicht op de naleving dezer regeling geschiedt door het Ministerie van Oorlog, Afdeling B 6, Graven-dienst.

B. GRAFBEZOEK IN NEDERLAND.

- 1e. Aan nabestaanden van na 9 Mei 1940 in Nederland gesneuvelde Nederlandse militairen en van gefusilleerde of in gijzelaarskampen, concentratiekampen en onder Duits beheer gestaan hebbende gevangenen e.d. in Nederland overleden burgerpersoon kan desgewenst volgens de na vermelde regelen vergoeding van reiskosten binnen de grenzen voor het bezoeken van het graf worden toegekend.
- 2e. Een vergoeding van reiskosten kan worden gegeven voor het grafbezoek door ouders, pleegouders, stiefouders, voogden, echtgenote, kinderen boven de leeftijd van 10 jaar van de overledene en diens schoonouders.
- 3e. Indien bijzondere omstandigheden, daartoe aanleiding geven, kan ook aan andere familieleden na toelichtend advies van de Burgemeester der gemeente, waar belanghebbenden woonachtig zijn, bij wijze van uitzondering vergoeding van reiskosten worden toegekend.
- 4e. Een vergoeding als vorenbedoeld wordt aan dezelfde persoon ten hoogste één keer per kwartaal toegekend voor een reis in de laagste klasse van openbare middelen van vervoer.
- 5e. Verblijfskosten worden niet vergoed.
- 6e. Personen, die voor vergoeding van reiskosten in aanmerking wensen te komen, moeten zich telkenmale te voren met een schriftelijk verzoek volgens bijgaand model nr. 2 in te dienen door tussenkomst van de Burgemeester hunner woonplaats, tot de Minister van Oorlog, Plein 4 te 's-GRAVENHAGE, wenden.
De Burgemeester adviseert op een formulier volgens bijgaand model nr. 3.
De aanvragen moeten zo tijdig worden ingediend, dat zij, uiterlijk 14 dagen vóór de datum van de voorgenomen reis, het Ministerie van Oorlog kunnen bereiken.
- 7e. Aan de personen onder punt 6e bedoeld, wordt een schriftelijke beslissing gezonden.
- 8e. Na afloop der reis dienen de gemaakte kosten schriftelijk door tussenkomst van de Burgemeester der woonplaats aan het Ministerie van Oorlog te worden opgegeven; daarbij dient de beslissing onder 7e bedoeld te worden overgelegd en de gebezigde spoorkaartjes of vervoerbiljetten.

C. OVERBRENGEN VAN EEN STOFFELIJK
OVERSCHOT NAAR FAMILIE- KOOP-
OF HUURGRAVEN BINNEN NEDERLAND

Met het oog op een enigszins geregelde gang van zaken bij het doen van verzoeken tot het overbrengen van een stoffelijk overschot, rustende in een militair of civiel rijksgraf binnen Nederland, naar een particulier eigen koop of huurgraf hier te lande, volgen hier enige aanwijzingen, ten aanzien waarvan de medewerking van de Burgemeesters wordt verzocht.

- 1e. De betrokken familie dient krachtens art. 12 der Begrafeniswet verlof van de Burgemeester der gemeente, waar het lijk begraven is te vragen.
De Burgemeesters wordt in overweging gegeven, het verlof niet te verleren, indien het stoffelijk overschot begraven ligt in een massagraf (c.q. ongekiest) op zodanige wijze, dat een ander overschot zou moeten worden geroerd of verplaatst.
- 2e. Het verdient voorts aanbeveling, onder meer met het oog op de gravenregistratie bij het Ministerie van Oorlog te voren mede dezerzijds instemming te vragen.
Wenst de familie een verzoek te doen tot het bekomen van een tegemoetkoming in de overbrengingskosten, dan is zulks noodzakelijk met het oog op de geldelijke belangen van het Rijk.
Alsdan dient een verzoek aan de Minister van Oorlog te worden gedaan onder overlegging van een voor elke post gespecificeerde kostenbegroting, vergezeld van een advies van de Burgemeester, waarin een verklaring, dat deze verlof zal verlenen tot opgraven enz.
- 3e. In geval het betreft het overschot van een militair, dient bij het bepalen der klasse, waarin de begrafenis valt, rekening te worden gehouden met het bepaalde nopens het begraven van lijken van militairen, beneden de rang van officier, bekend gemaakt bij M.B. van 11 Februari 1907, VIe Afd. Nr. 220, (zesde B.U. blz. 259, ook opgenomen in nr. 29 van de Editie Schuurman en Jordens der Nederlandse Staatwetten).
- 4e. Grafstenen e.d., bloemen en koffiemaltijden, aanschaffing van rouwkloding e.d. worden niet vergoed. In de kosten van aangekochte graven wordt tegemoetgekomen, rekening houdende met de klasse, waarin krachtens de militaire bepalingen begraven wordt, tot een bedrag naar reden van een inlage.
- 5e. Bij opgravingen ter identificering en berging van lijken door de Dienst van Identificatie- en Berging, bestaat in sommige gevallen de mogelijkheid tot het binnen Nederland rechtstreeks doen overbrengen van het opgegraven en met zekerheid geïdentificeerd stoffelijk overschot van hier te lande gefusilleerde of op andere wijze om het leven gekomen slachtoffers, naar een familie -, koop- of huurgraf door de zorg en c.q. naar regelen van die dienst.
- 6e. De Burgemeesters worden verzocht, in geval een stoffelijk overschot naar elders wordt overgebracht daaromtrent mede opgave te doen aan het Informatiebureau van het Nederlandse Rode Kruis, Vlamingstraat 2 te 's-GRAVENHAGE.

- 7e. De aandacht wordt er op gevestigd, dat het grafonderhoud na overbrenging naar een partioulier graf uiteraard voor rekening van de nabestaanden komt.

D. OVERBRENGING UIT HET BUITENLAND OF NED. INDIË.

Overbrenging uit het buitenland heeft voorshands nog niet plaats met het oog op vervoersmoeilijkheden en te treffen regelingen met de er bij betrokken geallieerde autoriteiten. Met het oog op de deviezen positie zal zulks niet op rijkskosten worden toegestaan.

Voor Duitsland is een regeling tot overbrenging op rijkskosten in voorbereiding.

Overbrenging van stoffelijke overschotten uit Nederlandsch-Indië is van overheidswege aldaar verboden.

DE MINISTER VAN OORLOG,
Voor de Minister,
DE SECRETARIS-GENERAAL,

1.S.G.

Model Nr. 1.

Gemeente

.....;.....

Declaratie van kosten welke zijn gevallen op het onderhoud van rijksgraven gedurende het jaar 19..

In de gemeente zijn aanwezig en worden onderhouden de volgende

Militaire Rijksgraven:

.....	van Nederlanders.
.....	" Amerikanen.
.....	" Belgen.
.....	" Engelsen.
.....	" Fransen.
.....	" Polen.
.....	" Russen.
.....	" Duitsers.
.....	" Italianen.
"	(eventueel andere nationaliteiten).

Militaire rijksgraven 1914-1918.

.....	van Belgen.
.....	" Engelsen.
.....	" Fransen.
.....	" Duitsers.
.....	Civiele rijksgraven.

TOTAAL Rijksgraven.

De kosten van onderhoud hebben bedragen f.....

De Burgemeester verklaart, dat bovenstaande declaratie, groot (f.....), naar waarheid is opgesteld, dat de uitgetrokken gelden werkelijk voor het daartoe bestemde doel zijn uitgegeven en dat de vordering is deugdelijk en onvergolden.

.....19
De Burgemeester voornoemd,

aantal graven in het afgelopen jaar veranderingen heeft ondergaan.
Bewijsstukken c.q. gewaarmerkte afschriften daarvan bij de declaratie over te leggen.

AAN de Minister van Oorlog

te

's-GRAVENHAGE.

Ondergetekende.....

.....
verzoekt hierbij in aanmerking te mogen komen voor een tegemoetkoming in de kosten der reis naar
teneinde aldaar het graf van de gesneuvelde militair 1)
gefusilleerde burger
overleden

te bezoeken.

.....
De 2) van de gesneuvelde
gefusilleerde
overledene

(handtekening)

Adres:

1) Doorslaan wat niet toepasselijk is.

2) Familiebetrekking.